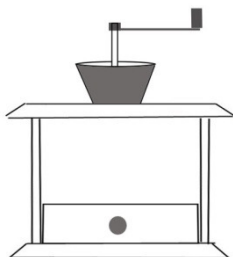

Snabbguide till svenska kaffekvarnar för hemmabruk.

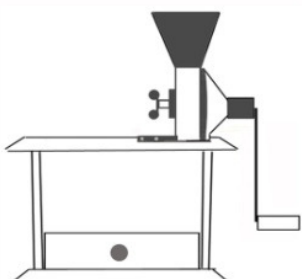
Modeller från eget samlande, med hjälp av Magdi och från "Precis en sån", forum. Väggekvarn längst ner på sidorna. Jag har utgått från de kvarnar jag sett i verkligheten eller på Internet.

1/ före år 1900.

Vid Stjärnsunds bruk, Vedevågs bruk, Nyköpings bruk, Norrköping bruk eller verkstäder tillverkades kvarnar **redan** ca 1750)

Lådkaffekvarn med smidd kvarnkärna och kvarnring. Skål ofta tillverkad av mässing eller järn. Stora och tunga upp till 2-3 kg. Tillverkade av obetsat eller betsat furuträ, ofta sinkade, 1820 – 1900 vid järnbruk i Dalarna Hälsingland m fl.

Kvarndelar av gjutjärn och låda av trä. Tillverkades vid järnbruk, som **Brevens bruk** fram till början av 1900-talet

Träblocks-kvarn i två delar, där man kunde skifta sida för veven. Kvarndel i gjutjärn och smidet tillverkades troligtvis vid järnbruk 1800-1890?

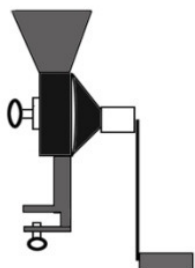

Muggkvarn, tillverkades under tidigt 1800-talet, vid järnbruk och smidesverkstäder. Smidd kvarndel, kärl av målad smidd plåt. Skål av plåt eller mässing.

Muggkvarn, tillverkades under 1800-talets mitt och vid järnbruk, järnmanufakturverk eller tidiga smidesverkstäder. Valsade plåt-slageriarbete med fals. Smidd kvarndel, kärl av målad svartplåt. Skål av mässing.

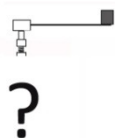
Ett ex. Pontus Holmberg, Eskilstuna ca 1876 med metallock och flera tekniska förbättringar.

1880 - 1900

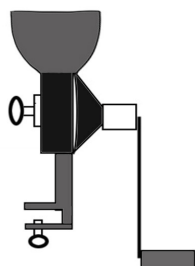
Bänkkvarn i gjutjärn, kantig form, tillverkades vid **Husqvarna** i stort antal. Användes även till att mala malt. Finns i storlekar från kanske 4 – 8. Rödbrun

Men även från **Klavreströms bruk m. fl.** med kantig form. Svart

Det finns ett flertal andra äldre kvarnar, gjutna eller med runda svarvade behållare, fyrkantiga, hopsatta och hopsnickrade.

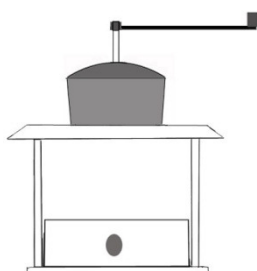
Kvarn efter 1900, inte i Eskilstuna

1900 – 1950?

Bänkkvarn i gjutjärn, rundad form tillverkades vid **Husqvarna** i stort antal. Användes även till att mala malt. Finns i storlekar från kanske 4 – 8. Svart eller vit

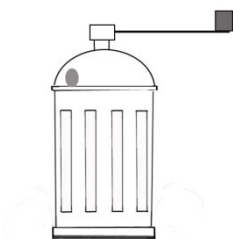
Till 1907 även från **Klafreströms bruk m. fl.** med kantig form.

Lådkvarn med skål av tennbleckplåt, och rivjärnskvarndelar. Tillverkad av A. Gustafsson i Strömsund, Patent nr 20590(1905), kanske på 20-talet. Grön eller blå.

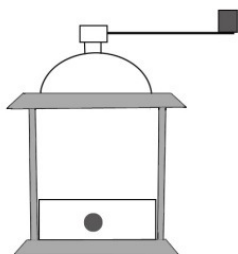
2/ Kvarnar efter år 1900 kanske fram till 1946 i Eskilstuna, trots att många verkstäder där startade i slutet av 1800-talet. Efter 1946 finns endast få exempel på svenska kvarnar.

Vevarnas form, se längre ner.

Låda av plåt med "räfflor". Skål av plåt men botten av trä.
Det finns få bevarade, men en med stämpel: Carl Zetterlund(1880 – 1915).

Kanske tillverkades de en kort tid vid sekelskiftet.

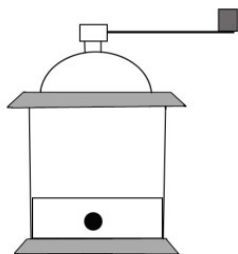

Låda: Trä – trä - trä

Lådkvarn med botten, sidor och lock i furu eller björk eller faner. Skål i mässing, järn eller plåt. Det fanns 6 – 8 tillverkare i Eskilstuna. Kvarnar i björk är oftast inte målade, men lackade och hade ibland skål av mässing, men furukvarnar kan vara betsade eller målade i enkel färg eller i träimitation. Kaffelåda i trä.

Storlekar 10 – 11 - 12,5 cm bred, särskiljes på vevarnas olika form.

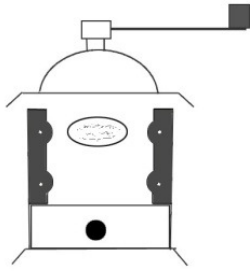
Jernström och Eriksson/Eskilstuna Stålindustri, C. Alb. Nilsson/C.A.M. Nilsson, Carl Zetterlund, C. W. Dahlgren samt E. A. Pettersson. Lackerad furu med gröna ränder och grön skål, den ofta förekommande, Eskilstuna Stålindustri.

Låda: Trä – plåt - trä

Lådkvarn med botten och lock i furuträ eller faner och sidor i järnplåt. Skålen i järn eller plåt. Kvarnarna var målade i enkla färger eller i träimitation. Några kan ha skål i mässing. Kaffelåda i trä, särskiljes på vevarnas olika form.

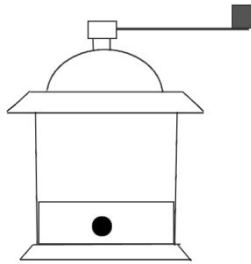
Jernström och Eriksson/Eskilstuna Stålindustri, C. Alb. Nilsson/C.A.M. Nilsson I. Söderbäcks Eftr. tillverkade också en, Perfekt, med gröna ränder rak vev.

Låda: Plåt – plåt - plåt

Lådkvarn med botten, sidor och lock i plåt. Skål i järn kanske mässing. Hörnen förstärkta med vinkeljärn med nitar. Kaffelåda i trä

C. Alb. Nilsson. 1896 – 1921, Rosendala Stockholm. Mycket ovanlig.

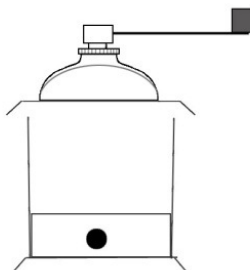

Låda: Plåt – plåt - plåt

Lådkvarn med botten, sidor och lock i plåt. Skål i järn kanske mässing. Kaffelåda i trä, särskiljes på vevarnas olika form.

L. A. Ström & Co, Jernström & Eriksson/Eskilstuna Stålintusti,

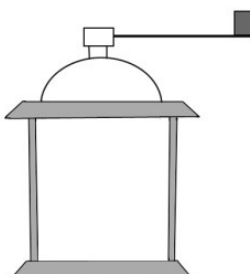
C. Alb. Nilsson/C.A.M. Nilsson , E.A. Pettersson, Adolf Ståhl

Låda: Plåt – plåt - plåt

Lådkvarn med botten, sidor och lock i plåt. Skål i mässing och helt annan form. Kaffelåda i trä

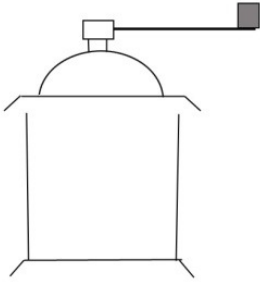
E. Hoffman och Söderbloms Bolag Eskilstuna omkring år 1900 med patenterad kvarndel

Låda: Trä – trä - trä

Lådkvarn med botten, sidor och lock i trä. Skål i järnplåt eller kanske mässing, men **utan kaffelåda.**

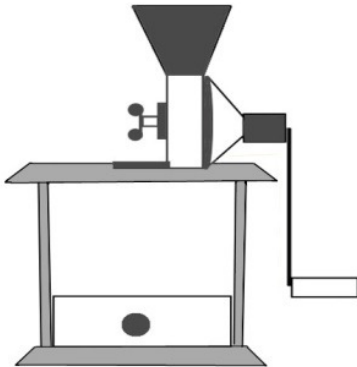
Carl Zetterlund och C.A.M. Nilsson

Låda: Plåt – plåt - plåt

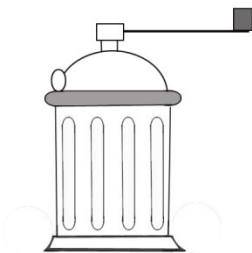
Lådkvarn med botten, sidor och lock i plåt. Skål av plåt eller kanske mässing. Utan kaffelåda och istället en rund plåtburk som samlar upp kaffet, tas ut underifrån, som från deras rundkvarn.

C. Alb. Nilsson/C.A.M. Nilsson

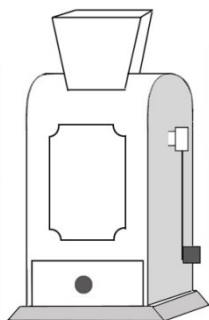
Låda: Trä – trä - trä

Lådkvarn med botten, sidor och lock i trä. Ovanpå locket en gjutjärnskvarn som lämnar malda kaffet ner i lådan. Gjutjärnsdelen i storlek 4. från Eskilstuna Stålintusti och Carl Zetterlund.

Låda: Plåt – plåt - trä

Rundkvarn med botten av plåt, sidor i formad plåt, lock av trä. Skål i plåt eller mässing. Modellen från Peugeot och Tre Spade. I Sverige **C.A.M. Nilsson Eskilstuna** och kanske Eskilstuna Stålintusti.

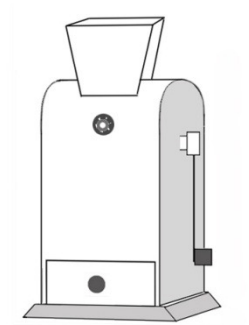
Kvarn på höjden med sidovev, botten av trä eller plåt, sidor av trä. Kvarn med krossvals, Kaffelåda i trä eller plåt Tix

Jernström och Eriksson/Eskilstuna Stålintusti med formpressad front, med fyrkant. **Eskilstuna Bleck- och plåtslageri AB/Eskilstuna Bleck- och Plåtslageribolag/ Plåtslageribolaget Eskilstuna, Carl Ramstedt & Co.**

Finns en liknande, mindre helt i gjutjärn med krossvals, "Bönan", Eskilstuna

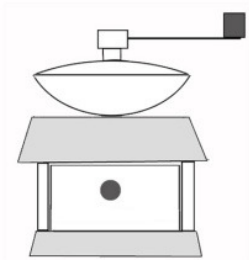
Tuna, med en gjuten kvarndel

Eskilstuna Bleck- och plåtslageri AB/Eskilstuna Bleck- och plåtslageribolag/Plåtslageribolaget Eskilstuna

Tix Favorit med rivvals och krossvals. Justeringsskruv på framsidans övre del.

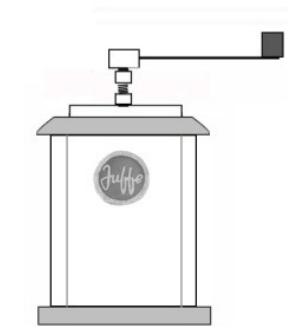
I. Söderbäcks eftr (tillverkade också en lådkvarn Perfekt)

Låda: Trä – plåt - trä

Lådkvarn med botten och lock av trä, sidor av förnicklat bleck, skål med vridlock av kopparplåt. Trädelar i grönt och blått

A. F. Stenström, Eskilstuna 1930 – 1945?

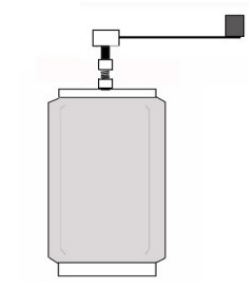

Låda: Trä – plåt – trä

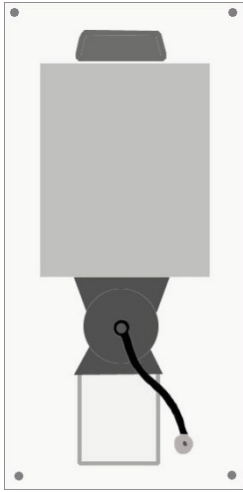
Kvarn med låda i plåt, fasade hörn. Lock i förnicklad mässing. Kaffet hämtas underifrån då botten tas ur.

Kvarnens namn **Juffe**(=kaffe) och okänd tillverkare finns i blått, rött och grönt. Kvarndelen liknar eskilstunakvarnarnas men med finare slipning, ger bryggmalet kaffe. Kanske från 1955, omkring.

Rak vev

Massivt träblock med fasade hörn. Förnicklad vev och kaffeinsläpp. Rund kaffeburk, underifrån för malt kaffe. Kvarndelen kanske från Tyskland. Såld på NK och eller Åhléns i Stockholm, 1960. Liknar annars i mycket kvarnen ovan, samma form och teknik. Bryggmalet. Rak tysk eller polskvev. Träfärgad lackerad i bokträ.

Väggkvarn tillverkad av Eskilstuna Stålindustri, efter 1923. Det finns tidigare väggkvarnar från samma företag som då bar namnet Jernström och Ericsson. Kaffebehållare av glas eller porslin, som "Gul-gröna serien" men även med Pyro-porslin från Gustavsberg.

Det finns även en eller flera väggkvarnar från Husqvarna med tratt och stor glasbehållare, bild kommer....

Vevar

Det är bra att känna igen en kvarn på veven då många kvarnar tappar sina klisteretiketter

Rundad avsmalnande vev med rund profil har **Carl Zetterlund och E. A. Pettersson**

Rundad vev med rektangulär profil har **Ström och Co**

Rak och böjd vev med rektangulär profil har **C. Alb. Nilsson**

Rundad vev med formad profil har **senare C.A.M. Nilsson**

Svagt S-formad vev med formad profil har **senare Jernström och Ericsson och därefter Eskilstuna Stålindustri, både lådkvarnar och väggkvarnar(men med smalare vevknopp.**

S-formad vev med formad **profil i gjutjärn** har **Tixkvarnarna och väggkvarnar från Eskilstuna Stålindustri och Jernström och Ericsson** men kraftigare s-form.

Rak vev med rektangulär profil, modern med moderna låsmuttrar på vevaxeln. Juffe-kvarnen(1950), NK-kvarnen(1960) och låd-kaffekvarnen Perfekt, I. Söderbäcks Eftr. Kanske 1940?

Copyright Staffan Kvist 2020